

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

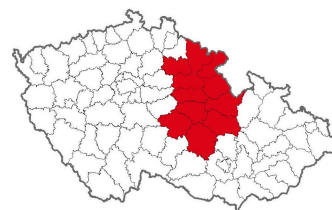
Havlíčkův Brod 21.6.2011
čj. SRS 041588 /2011

Oblastní odbor SRS
Smetanovo nám. 279
580 01 Havlíčkův Brod

Zpráva č. 12 oblastního odboru HAVLÍČKŮV BROD o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 13.6.–19.6.2011

1. Počasí

Vývoj počasí ve sledovaném období probíhal podle stejné šablony jako v týdnech předcházejících. V první polovině byl charakterizován růstem teplot s minimem srážek, v té druhé probíhalo postupné ochlazování a vyskytly se i občasně srážky s velmi rozdílnými úhry. Na většině míst sice nepřesáhla suma srážek 10 mm, ale téměř ze všech okresů jsou hlášeny lokality se silnými průtržemi způsobujícími půdní erozi. V okresech Havlíčkův Brod a Jičín byly zaznamenány slabě kroupy. Nadále zůstává velký počet lokalit s výrazným deficitem vláh v půdě.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

V místech s dostatkem vláh jsou porosty ve velmi dobrém stavu a je předpoklad dobrých výnosů. Negativem je poměrně vysoký výskyt různých plevelů způsobený zřejmě sníženým účinkem herbicidů vlivem nepříznivých klimatických podmínek při jejich aplikaci. Zatím lze očekávat dřívější termíny sklizně u většiny plodin.

OBILNINY

Stav porostů je všeobecně dobrý. I přes mírný nárůst výskytů houbových chorob se daří tyto udržovat v podkritických hodnotách a napadení klasů se objevuje zcela výjimečně. Na některých lokalitách bylo zjištěno poškození způsobené larvami **kohoutků (*Oulema sp.*)**, ale použití insekticidů při aplikaci fungicidů snížilo jejich výskyt pod práh škodlivosti. V okresech Hradec Králové a Žďár nad Sázavou byl zaznamenán zvýšený výskyt **třásněnek (*Thysanoptera sp.*)**. Na suchých lokalitách v okrese Chrudim dochází k výrazné redukci odnoží u jarního ječmene.

PŠENICE OZIMÁ (RF 65–75 BBCH)

V okresech Žďár nad Sázavou /lokality Rovečné a Černá/ a Jičín /lokality Radim a Slatiny/ přetrvávají střední až silné výskyt **tečkované listové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*)** především však v nižších patrech porostů.

Zvýšené výskyt **světle hnědé skvrnitosti pšenice (*Pyrenophora tritici-repensis*)** a **tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*)** ve vyšších patrech porostu jsou hlášeny z okresů Pardubice a Žďár nad Sázavou.

Ve výskytech **padlí pšenice (*Blumeria graminis*)** nedošlo k výrazným změnám a intenzita napadení zůstává maximálně na střední úrovni.

První výskyty **hnědé rzivosti pšenice (*Puccinia recondita*)** byly zaznamenány v okresech Hradec Králové /lokality Nový Bydžov/, Rychnov nad Kněžnou /lokality Rohenice/ a Svitavy /lokality Křenov/.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze objevení se posledního listu BBCH 37 do BBCH 51 (metání). Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídání fungicidů s odlišným mechanismem působení.

V lokalitě Lukavice /okres Chrudim/ byl pozorován první výskyt běloklasosti způsobené **růžověním klasů pšenice (*Fusarium spp.*)**.

Pozorování se provádí v době mléčné až voskové zralosti, fáze 75 – 85 BBCH. Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Místa odběru rostlin jsou rovnoměrně rozmístěna podél trasy průchodu.

Výskyty larev **kohoutků (*Oulema sp.*)** jsou hlášeny ze všech okresů oblasti ale jejich intenzita je zatím slabá. Pouze v okolí Dobrušky /okres Rychnov nad Kněžnou/ byly zaznamenány již výskyty střední a v současné době probíhá ošetření napadených porostů.

Pozorování vajíček a larev se provádí ve fázi 32-37 BBCH. Pokud je vylíhlých larev méně než 50%, pozorování se opakuje po týdnu do doby, než se zjistí 50% vylíhlých larev.

Přímá ochrana spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smykáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vylíhlých více jak 50 % larev.

Byl zjištěn poměrně výrazný nárůst počtu mšic v porostech pšenice a to nejen na listech. První detekce **kyjatyk osení (*Sitobion avenae*)** v klasech pochází z okresů Svitavy a Ústí nad Orlicí. Zatím stále ještě slabé výskyty **kyjatyk travní (*Metopolophium dirhodum*)** a **mšice střemchové (*Rhopalosiphum padi*)** byly zaznamenány po celé oblasti. Pozorování se provádí na začátku metání ve fázi 51 BBCH. Ve vzdálenosti více než 20 m od okraje porostu se odebere 50 odnoží /5 míst x 10 odnoží/ a hodnotí se celá rostlina. Vypočte se průměrný počet mšic na jednu odnož.

Kritické číslo je 3 mšice na jednu odnož.

JEČMEN OZIMÝ (RF 71–77 BBCH)

Výskyty **síťovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** a **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** zůstávají slabé, lokálně až střední, ale vyšší patra jsou prakticky nezasažena.

Z okresu Ústí nad Orlicí /lokality Mostek/ je hlášen nález **černání pat stébel (*Geumannomyces graminis*)**.

Stav ve výskytech **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)** a **kohoutků (*Oulema sp.*)** je podobný jako u porostů pšenice ozimé.

JEČMEN JARNÍ (RF 59-75 BBCH)

V porostu na lokalitě Slatina nad Zdobnicí /okres Rychnov nad Kněžnou/ byl zjištěn silný výskyt **síťovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)**.

Pozorování síťovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene se provádí na konci odnožování (29 BBCH), při objevení se posledního listu (37 BBCH) a začátkem metání (51 BBCH). Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož. Ve fázi 29 a 37 BBCH se určí % napadených rostlin (odnoží).

Jako střední až silné je hodnoceno napadení porostů **padlím ječmene (*Blumeria graminis*)** na Žamberecku a Opočensku.

Na lokalitě Slatina nad Zdobnicí /okres Rychnov nad Kněžnou/ byl zaznamenán silný výskyt **síťovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)**.

I v porostech ječmene jarního jsou zatím výskyty larev **kohoutků (*Oulema sp.*)** slabé, výjimečně střední.

ŽITO, TRITIKALE (RF 71)

Na lokalitě Heřmanov u Křižanova /okres Žďár nad Sázavou/ byl zaznamenán výskyt **hnědé rzivosti žita (*Puccinia recondita*)**.

V porostu pokusných parcel na lokalitě Jehnědí /okres Ústí nad Orlicí/ byl zjištěn první ojedinělý výskyt kupek **rzy travní (*Puccinia graminis*)**.

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 51 – 67 BBCH)

Nárůst výskytu **antraknózy hrachu (*Ascochyta pisi*)** do vyšších pater porostu pokračuje na lokalitě Slatiňany a Kočí /okres Chrudim/.

Díky insekticidní cloně je výskyt **kyjatky hrachové (*Acyrtosiphon pisum*)** ve všech okresech daří eliminovat, pouze v okresech Jičín /lokality Vitíněves/ a Žďár nad Sázavou /lokality Křídla a Ruda/ byly zaznamenány silné výskyty.

Pozorování se provádí 1x týdně od fáze druhého jednoduchého pravého listu do počátku žluté zralosti. Na 10-ti místech v porostu se prohlédne vždy 10 rostlin (celkem 100), mšice se z každé rostliny oklepou na papír a spočítají.

Ošetření se doporučuje při zjištění výskytu 3-5 jedinců (samiček a nymf) na rostlinu bez ohledu na růstovou fázi.

V okresech Pardubice /lokality Ostřešany/ a Chrudim /lokality Slatiňany/ pokračuje pouze slabý nálet **obaleče hrachového (*Laspeyresia rusticella*)** zjištěný ve feromonových lapácích.

OLEJNINY

Přibývají sice hlášení o výskytech houbových chorob, ale jejich intenzita je slabá. Především na okrajích porostů se v některých lokalitách vyskytují ve zvýšené míře plevele a byl zaznamenán i mírný nárůst počtu kolonií mšic.

ŘEPKA OZIMÁ (RF 71-81 BBCH)

V okrese Chrudim /lokality Lukavice/ byl na bázích stonků zaznamenán první výskyt **hlízenky obecné (*Sclerotinia sclerotiorum*)**.

Pozorování se provádí v období od začátku zrání až do 50 % šešulí vyvrálých (semena jsou černá a tvrdá). Při úhlopříčném průchodu porostem se na 10 místech odříznou vždy 2 za sebou rostoucí rostliny (celkem 20 rostlin). Určí se stupeň napadení pro každou odebranou rostlinu.

První příznaky napadení šešulí **padlím brukvovitých (*Erysipha cruciferarum*)** byly zjištěny na Královehradecku /lokality Lhota pod Libčany/.

Zatím pouze slabé výskyty **plísně šedé (*Botrytis cinerea*)** na stoncích jsou hlášeny z okresů Chrudim /lokality Lukavice/ a Náchod /lokality Jetřichov/.

Napadení celých rostlin **černí řepkovou (*Alternaria brassicae*)** bylo zaznamenáno v okrese Chrudim /lokality Lukavice/.

Pozorování se provádí v období od začátku zrání až do 50 % šešulí vyvrálých (semena jsou černá a tvrdá), fáze BBCH 80 – 85. Kontroluje se 20 rostlin odebraných při úhlopříčném průchodu porostem na deseti místech vždy dvě za sebou rostoucí rostliny.

Slabé jsou také výskyty **mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*)**, ale především v teplejších okresech počty jejich kolonií rychle stoupají /Chrudim a Hradec Králové/.

MÁK SETÝ (RF 45-62 BBCH)

Pouze slabé napadení **plísní máku (*Peronospora arborescens*)** vykazují porosty v lokalitě Maleč na Cotěbořsku.

První výskyt **plísně šedé (*Botrytis cinerea*)** byl zaznamenán v lokalitě Sudín – okres Rychnov nad Kněžnou.

Poprvé byla zjištěna **helmintosporiíza máku (*Pleospora calvescens*)** v okrese Náchod na lokalitě Městec.

Výskyty **mšice makové (*Aphis fabae*)** jsou hodnoceny zatím jako slabé a oproti minulému sledovanému období tak nedošlo k výrazným změnám.

OKOPANINY

Porosty vykazují velmi dobrý stav. I když srážek v minulých dnech nebylo mnoho pro zdárný vývoj to stačilo. Výskyty plísně v porostech brambor jsou zatím spíše výjimkou a v přijatelném rozsahu se daří udržovat i výskyty ostatních škodlivých činitelů. Na množitelských plochách brambor pokračují negativní výběry a pokračuje i aplikace insekticidů za účelem vytvoření clony proti přenašečům virových chorob.

BRAMBOR OBECNÝ (RF 15-51 BBCH)

Mimo okresů Svitavy, Hradec Králové a Ústí nad Orlicí není hlášen výskytu **plísně bramboru (*Phytophthora infestans*)**. Preventivní ošetření fungicidy se provádí po celé sledované oblasti, stejně jako aplikace insekticidů proti **mandelince bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*)**. Přesto jsou lokálně zjišťovány střední až silné výskyty tohoto škůdce především u malopěstitelů.

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet brouků. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Chemickou ochranu je třeba zahájit při výskytu 100 brouků, nebo 5000 larev na 1 ha.

Pokračují také nálety **mšice broskvoňové (*Myzus persicae*)** a **mšice řešetlákové (*Aphidula nasturtii*)** o čemž svědčí úlovky v Lambersových miskách. Ochranu množitelských porostů je třeba řešit insekticidní clonou.

CUKROVKA (RF 38-43)

První slabé výskyty **mšice makové (*Aphis fabae*)** byly zaznamenány na lokalitě Městec v okrese Náchod.

Zvýšený výskyt **plevelných řep (*Weed beet*)** byl pozorován na lokalitě Víška u Jevíčka /okres Svitavy/.

KUKUŘICE (RF 35)

Na lokalitě Valdice /okres Jičín/ byly zjištěny první slabé výskyty **sněti kukuřičné (*Ustilago maydis*)**.

Ve stejném okrese v lokalitě Červená Třemešná byly pozorovány požerky a larvy **kohoutků (*Oulema spp.*)**, **pásovek (*Cepaea sp.*)** a **obaleče (*Tortricidae sp.*)**.

OVOCNÉ DŘEVINY

JABLOŇ (RF 73-77 BBCH)

Výskyty **strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*)** mají stoupající tendenci – hlášeno z okresů Pardubice, Hradec Králové, Chrudim a Svitavy. V okrese Žďár nad Sázavou byl zaznamenán její první výskyt.

Vysoké počty jedinců **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)** v lapácích svědčících o silném náletu jsou hlášeny z okresů Havlíčkův Brod, Náchod a Svitavy.

V lokalitě Úlibice /okres Jičín/ přetrvává silný nálet **klíněky jabloňové (*Phyllonorycter blancardella*)** což ukazují vysoké úlovky ve feromonových lapácích.

ZELENINA

OKURKA

První výskyt **antraknózy okurek (*Colletotrichum lagenarium*)** byl zaznamenán na Královéhradecku v lokalitě Všestary.

Na Pardubicku v obci Dědek byl na zahrádkách zjištěn silný výskyt **svilušky chmelové (*Tetranychus urticae*)**.

Za oblastní

odbor zpracoval: Ing. Jiří Jůzl